

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

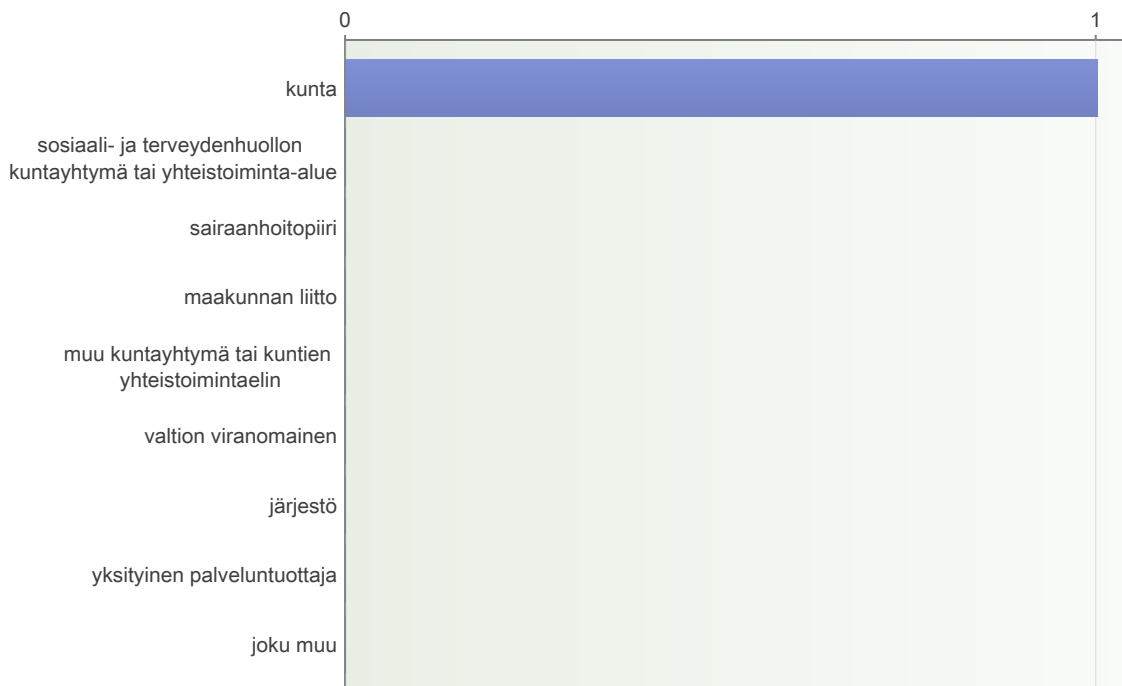
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Kuopion kaupunki	Heikki Vienola		11.12.2017	Kaupunginvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus on tarpeellinen, mutta esitetty malli on tarpeettoman monimutkainen ja maakunnan järjestämistehtävien tavoitteellisen toteuttamisen kannalta osin ristiriitainen. Valinnanvapaus ja sen seurauksena syntyväksi ajateltu monituottajuus voi toteutuessaan tukea asiakkaan omaa aktiivisuutta, motivoitumista ja osallisuutta hänen omien asioidensa ja sosiaali- ja terveystarpeiden sujuvassa ja tuloksellisessa hoitamisessa. Itse valitsemaansa tuen antaja- ja/tai hoitotahoon on helpompi sitoutua. Suomessa terveys- ja hyvinvointierot ovat kansainvälisestikin suuria erityisesti sosioekonomisesti heikoimmin toimeentulevien ja muiden tuloryhmien ihmisten välillä. Uudistuksessa olisi määritettävä erityisiä kannusteita siihen, että ensisijaiset palvelutuottajat (sotokeskus, suunhoidon yksikkö ja maakunnan liikelaitos) kohdistaisivat myönteistä erityishuomiota ja etsivää työtettä, yhdessä yhteisön muiden toimijoiden kanssa, kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvammassa asemassa oleviin väestöryhmiin ja heidän lähiyhteisöihinsä.

Palvelujen saatavuus ei voi koskaan olla alueellisesti täysin yhdenvertaista, se ei ole sitä nykyisinkään. Siten väestörikkailta alueilla syntyy luonnostaan enemmän, laajempaa ja monipuolisempaa palvelutarjontaa. Kuitenkin maakunnan toimiessa maantieteellisesti nykyistä laaja-alaisempana järjestäjänä, on perusteltua tarkastella asiaa ja toteutusta myös käytännöllisen ja kohtuullisen saavutettavuuden ja uusien palvelukanavien puhelinpalvelut, digitalisaatio, liikkuvat yksiköt) synnyttämän tarjoaman kautta. Maakunnan järjestämisvastuuseen kuuluu viimesijaisesti, oman liikelaitoksensa toimin, huolehtia siitä, että kaikkialla ensisijaisina pidettävät (sote-keskusten) palvelut on kohtuullisesti saatavissa ja saavutettavissa.

Uudistuksen toteuttaminen ei lakiluonnoksen mukaisena juurikaan luo edellytyksiä peruspalvelujen vahvistumiselle. Asiakkaiden ns. luukuttamisen ja lähetekulttuurin jatkuminen on merkittävänä riskinä. Vaikka työterveyshuolto on epäohdonmukaisesti jätetty nykyisen uudistuksen ulkopuolelle, tulisi jatkossa myös sen palvelut sisällyttää sote-keskusten palveluvalikoimaan.

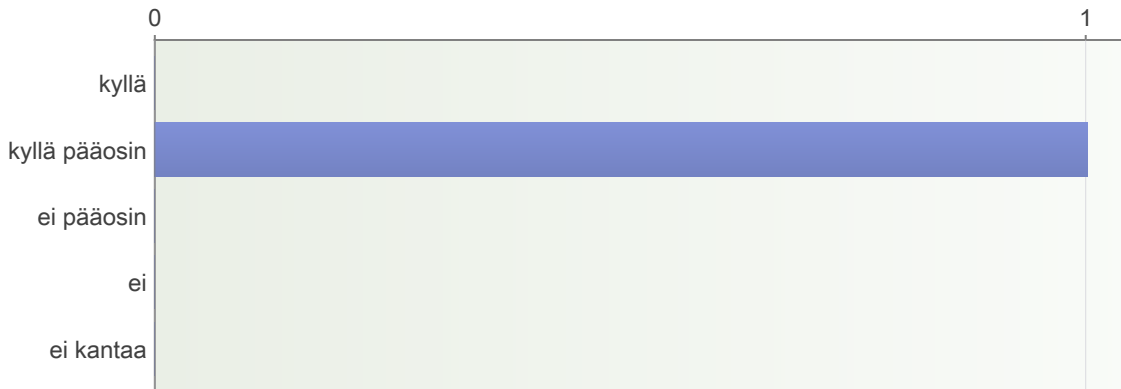
Uudenlaiset tulokselliset oikeisiin asiakkaisiin kohdentuvat toimintamallit eivät kuitenkaan synny automaattisesti, vaan tuottajien rahoitusperusteet, ansaintalogiikka, keskinäiset sopimusmallit, selkeät vastuut ja johtaminen ovat ratkaisevia tekijöitä onnistuneessa toimenpanossa.

Sote- ja hyvinvointitiedon joustava hyötykäyttö on edellytys ns. integraatioasiakkaiden onnistuneelle tuelle ja hoidolle. Asiakkaan on niin halutessaan voitava helposti ja tietoturvallisesti jakaa asiakassuunnitelmansa tietoja ja tavoitteita myös sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkopuolisille tahoille – esim. kunnan palveluissa (esim. nuorisotyö, perusopetus, liikunta), järjestöissä ja lähiyhteisöissä - voi

olla kuntoutumisen ja toipumisedellytysten kannalta asiakkaalle tärkeitä kumppaneita. Asiakkaiden itsensä arvioimat prioriteetit ja saavutetut tulokset ovat arvokasta tietoa toteutusten kehittämisen sekä laaja-alaisen tiedonhallinnan (ns. big data) näkökulmasta.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

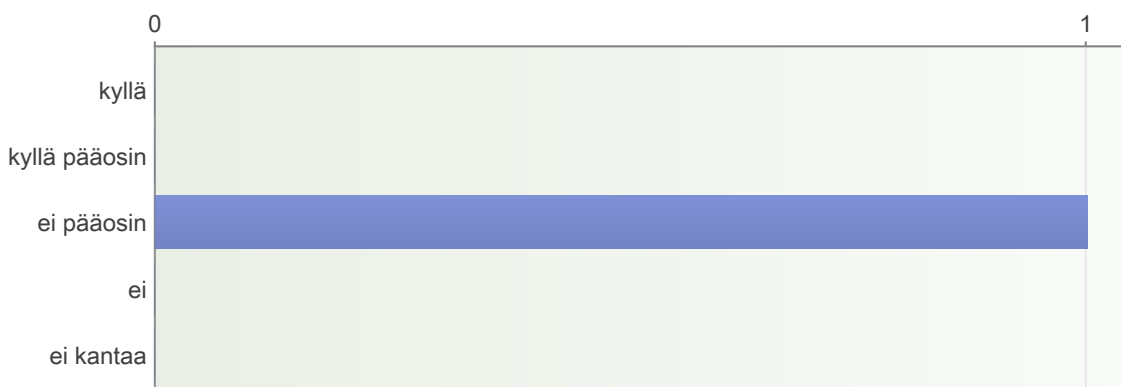
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Useimmille asiakkaille mahdollisuudet ovat riittävät – henkilö voi valita itselleen sopivan palveluntuottajan – edellyttäen, että ilmaantuu useampia tuottajia ja siten valinnanvaraa. Kaikki asiakkaat eivät kuitenkaan ole aivan itsenäisesti kykeneviä arvioimaan ja valitsemaan tilanteeseensa sopivaa palvelua ja järjestelmän moniportaisuus saattaa lisätä tällaisten henkilöiden määrää. Maakunnan onkin huolehdittava siitä, että palvelutuotannossa toteutuu riittävä osaaminen ja tuki asiakkaiden neuvontaan ja ohjaamiseen. Valitsematta jättämisenkään ei pidä aiheuttaa asiakkaalle palvelujärjestelmästä pois putoamista, sen on tulkittava – toisin kuin lakiluonnoksessa - tarkoittavan halua jatkaa aiemmassa totutussa asiakassuhteessa.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

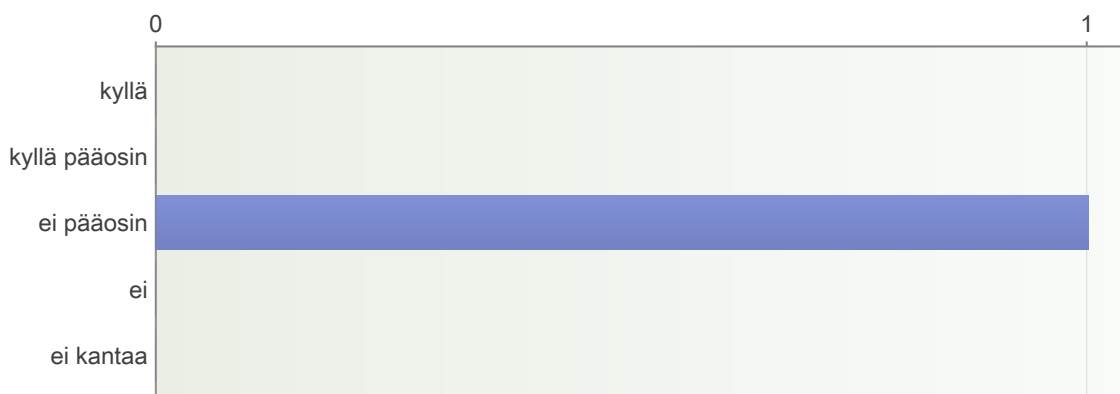
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaisen suppean sote-keskuksen mallissa maakunnan liikelaitoksen rooli on korostunut. Asiakkaan tasolla tämä tarkoittaa edelleenkin tarvetta hakeutua asioimaan eri organisaatioiden luukuille, ja tuen, hoitointegraation ja vastuun säilymistä hajautuneena nykyiseen tapaan. Asiakaskohtaisen palveluintegraation edellytyksenä on osaava palveluneuvonta ja -ohjaus sekä toimiva yhteistyö palveluntuottajien ja asiakkaan kesken, sekä sote- ja hyvinvointitiedon hyödynnettävyys. Viimeksi mainittu edellyttää aivan uudenlaisia tietojärjestelmävalmiuksia, jotka on ohjattava syntymään valtiovallan toimenpitein.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

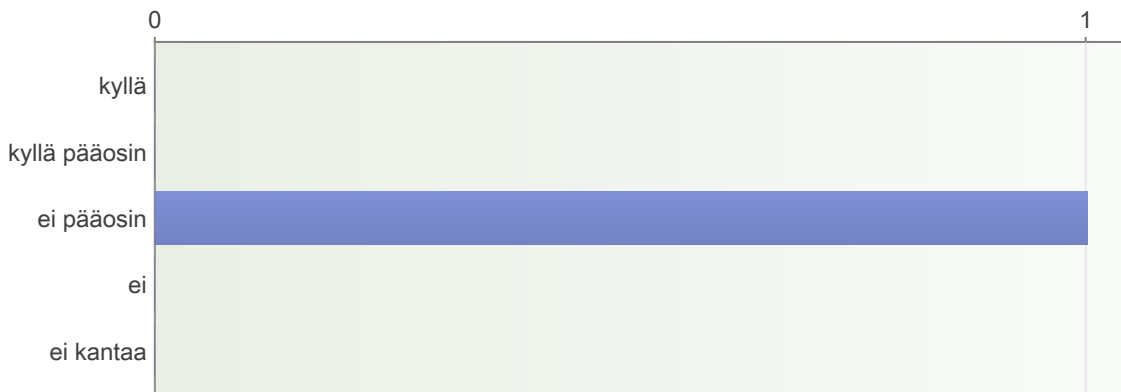
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Integroidun tuen, hoidon ja kuntoutumisen toteuttamiselle ei esityksessä ole luotu riittäviä kannusteita eikä tiedonhallinnallisia valmiuksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

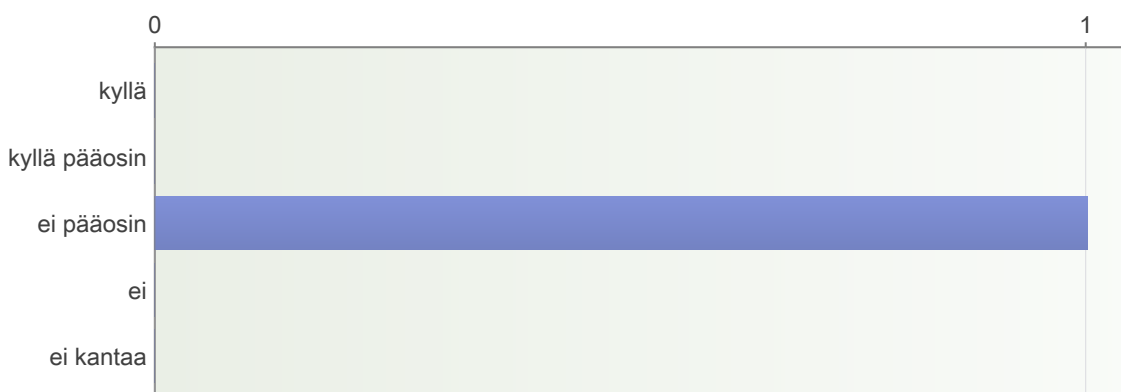
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Horisontaalisen integraation ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tarvittaisiin erityisesti edellytyksiä sosiaalisen tuen ja kuntoutumisen arjen toimijuudelle, jota sosiaalialan ammattilaiset ja yhteisölliset toimijat voisivat asiakkaan kanssa yhdessä toteuttaa. Vertikaalisen integraation kannalta järjestelmään jää edelleen sote-keskusten, liikelaitoksen perustason sosiaalipalveluiden ja erityispalvelujen porrasteinen erillisuus ja ansaintalogiikoiden epäjatkumo.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

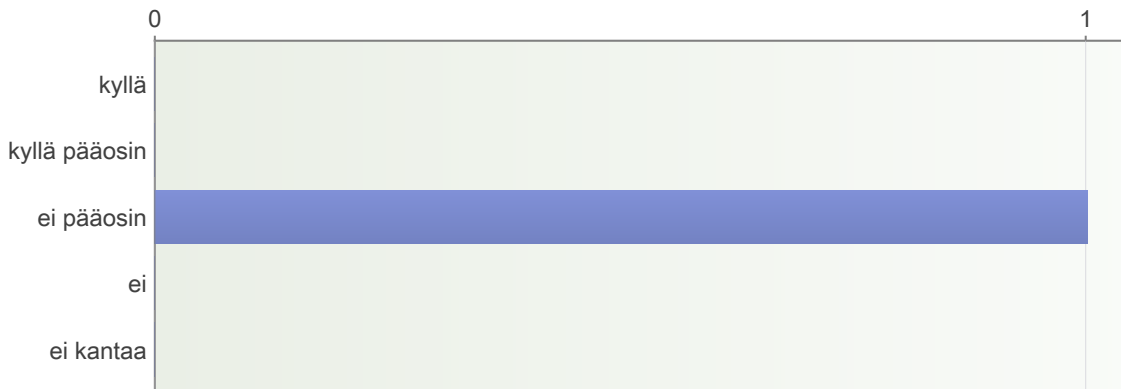
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riskinä on tuottajaorganisaatioiden, erityisesti liikelaitoksen määräävä rooli vallan ja rahan käyttäjänä sekä ammatillisen tiedon epäsymmetria järjestäjän ja tuotannon välillä. Tätä riskiä voidaan yrittää hallita tehokkaalla maakunnan konserni- ja omistajaohjauksella sekä esim. liikelaitosorganisaation innovatiivisella asiakkuuksien huoltamista optimoivalla rakenteella ja johtamisjärjestelmällä.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

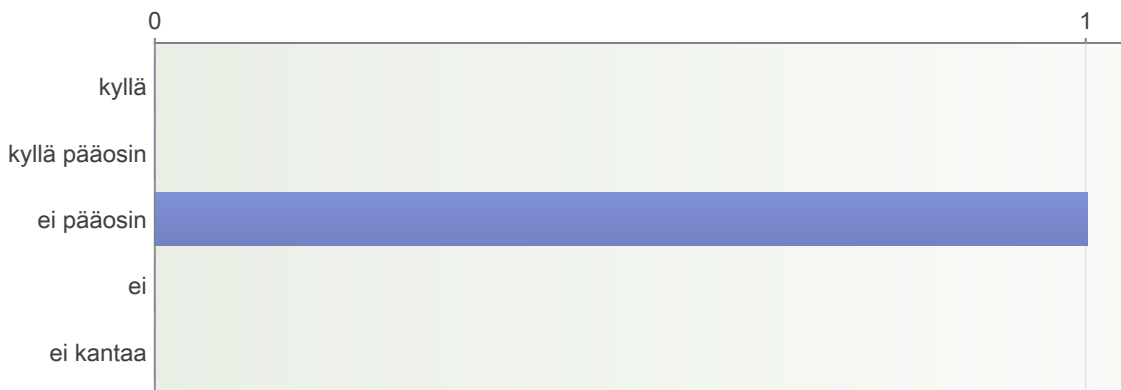
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä on merkittävänä riskinä se, että se antaa mahdollisuuden jäädä pääsääntöisesti nykyisen malliseen toimintaan ja palvelujen organisointiin, erillisiin tukipalveluihin, tietojärjestelmiin ja johtamisrakenteisiin. Tuloksellinen toiminta ja taloudellisuus ovat välttämättömiä uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Valinnanvapauspalveluntuottajien ansaintalogiikka perustuu ensinnäkin (asiakkaiden taholta) valituksi tulemiseen ja toisaalta riittävään asiakastyytyvyyteen (asiakkaat haluavat pysyä palveluntuottajalle listautuneena). Asiakslähtöiselle innovoinnille ei ole ko. palveluntuottajille ja liikelaitoksen toimijoille yhteistä kannustinta. Toimintatapojen muutosta voidaan, tai se voi olla välttämätöntä, tukea myös tavoitteellisilla johtamismalleilla ja taloudellisin kannustein. Maakuntien yhteistä yhteistyöalueittain toteutettavaa kehittämistoimintaa tulee tukea ja mahdollistaa lainsäädännössä mm. kahden tai useamman maakunnan yhteisesti omistamat liikelaitokset.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Luonnoksen mukaisen suppean sote-keskuksen vähitellen laajeneva palvelukokonaisuus ja monituottajuuden mahdollistama saatavuuden paraneminen voivat luoda ajan oloon edellytyksiä kokonaiskustannusten kasvun taittumiselle. Oleellista on toimintatapojen todellinen uudistuminen ja sosiaali- ja terveystalouden toteutuksen aito integraatio siitä hyötyvien asiakkaiden kohdalla.

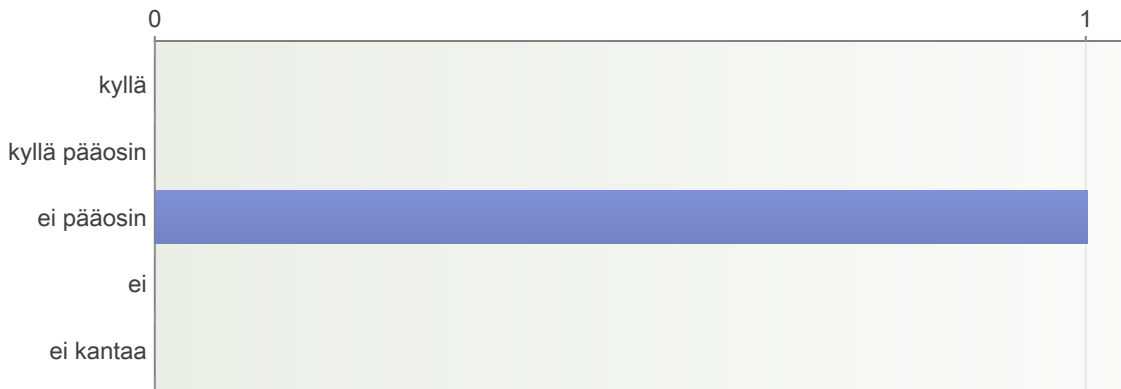
Palveluohjauksellisin keinoin huolehditaan palveluiden oikeasta kohdentumisesta ja siitä, että asiakas ohjautuu riittävän ennakoivasti ja oikea-aikaisesti palveluihin. Tämä voi pitkällä aikavälillä johtaa erikoistuneiden palvelujen tarpeen vähentymiseen, mutta johtaakseen taloudellisiin vaikutuksiin edellyttää se järjestäjän mahdollisuuksia ja päätöksentekokykyä niitä koskevien rakenteiden ja rahoituskohdennusten muutoksiin. Uudistukseen liittyy myös mm. päivystysasetus ja erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetus, joilla on todennäköisesti valinnanvapauslainsäädäntöä merkittävämpi vaikutus ko. palvelujen tuottavuus- ja kustannuskehitykseen.

Kannustava tiedollinen ja taloudellinen tuki, kertoimet ja mittaristo tarvitaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden parantamiseksi sekä kansalaisten eriarvoistumiskehityksen hillitsemiseksi, koskien koko maakuntayhteisöä (maakunta, tuottajat, kunnat, yritykset, järjestöt, kansalaiset).

Riskejäkin on: Ns. kermankuorinta (tuottaja valitsee asiakkaansa esim. vähän kustannuksia aiheuttavia suosien) sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin epätarkoituksenmukainen käyttö voi lisätä osaoptimointia ja nostaa kokonaiskustannuksia. Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttötilanteet tulee olla maakunnan itse päätettävissä. Sinänsä välttämättömät tietojärjestelmien ja tiedonhallinnan muutuskustannukset muodostavat merkittävän taloudellisen riskin uudistuksen alkuvaiheessa.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ao. säännökset voivat joiltakin osin tukea ko. tavoitetta ja ko. kehityssuuntaa nykytilanteeseen nähden.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

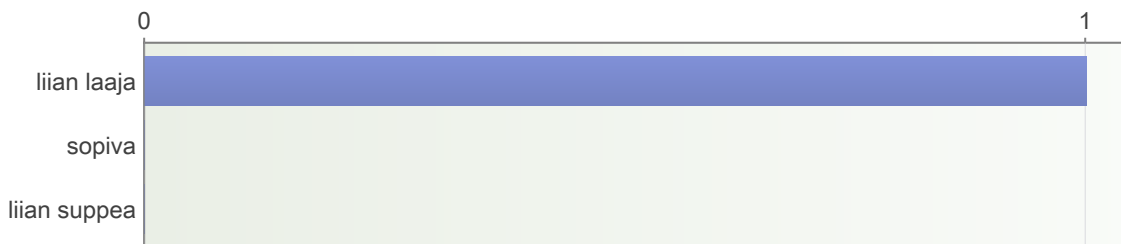
22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti monialaisen palvelutarpeen omaavien asiakkaiden ja potilaiden tuen ja hoidon tuloksellisen toteuttamisen kannalta sote-keskusten palveluvalikoima on niukka. Maakunnalla on oltava oman alueensa asukkaiden tarpeiden näkökulmasta päätösvalta koskien täydentävien konsultatiivisten palvelujen sisältöä ja laajuutta. Lääketieteen erikoisalojen minimivalikoimaa (erikoisaloja) ei ole tarpeen määrittää lainsäädännössä.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

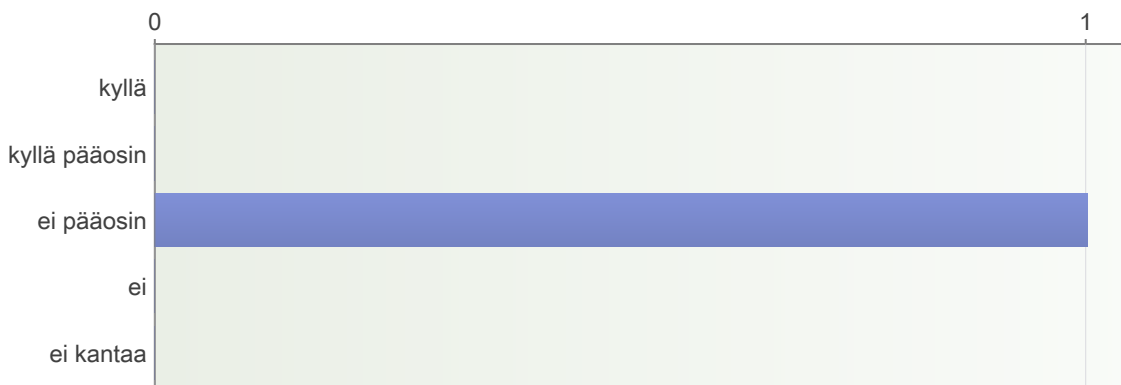
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluvalikoima luonnoksen mukaisena siirtää merkittävästi nykyistä asiakkaiden ja potilaiden KELA-kustanteista omarahoitusosuutta maakunnan kustannusvastuulle kasvattaen järjestäjän taloudellista taakkaa. Suun terveydenhuollon palveluvalikoimaa (ja maakunnan kustannusvastuuta) olisi laajennettava vaiheittain riittävän pitkän siirtymäajan puitteissa.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

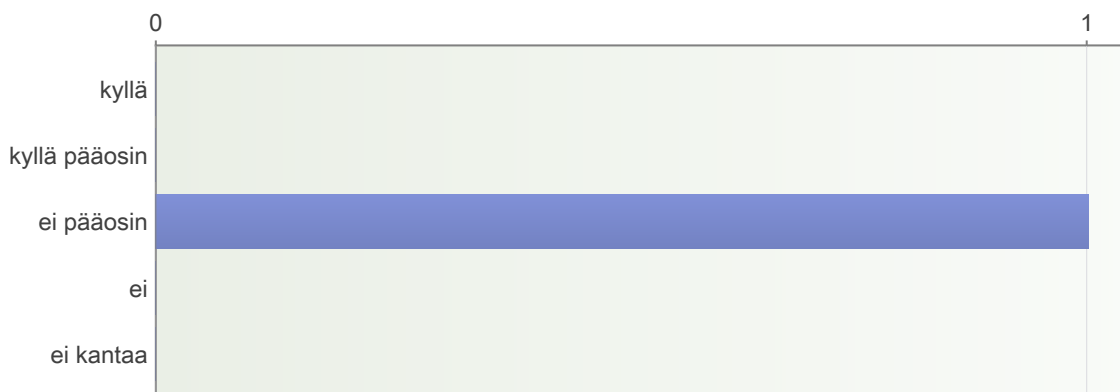
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Riippuen sote-keskusten ja suunhoidon yksiköiden rahoitus-/ansaintalogiikasta on merkittävä riski suoran valinnan tuottajien kasvavaan osaoptimointiin ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden/potilaiden aiheuttamien kustannusten siirtämiseen muille tuottajille.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

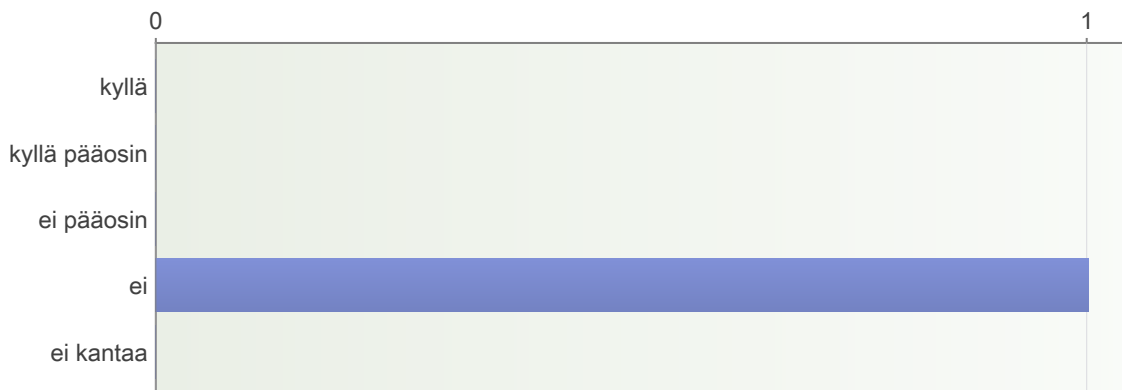
28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Riippuen sote-keskusten ja suunhoidon yksiköiden rahoitus-/ansaintalogiikasta on merkittävä riski suoran valinnan tuottajien kasvavaan osaoptimointiin ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden/potilaiden aiheuttamien kustannusten siirtämiseen muille tuottajille.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset eivät luonnoksessa esitetyllä tavalla kannusta tai velvoita riittävästi sosiaalisen tuen toteuttamiseen matalalla kynnyksellä asiakkaan osallisuus, motivoituminen ja lähiyhteisön (ml. järjestötoimijuus) tukeva rooli huomioiden.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

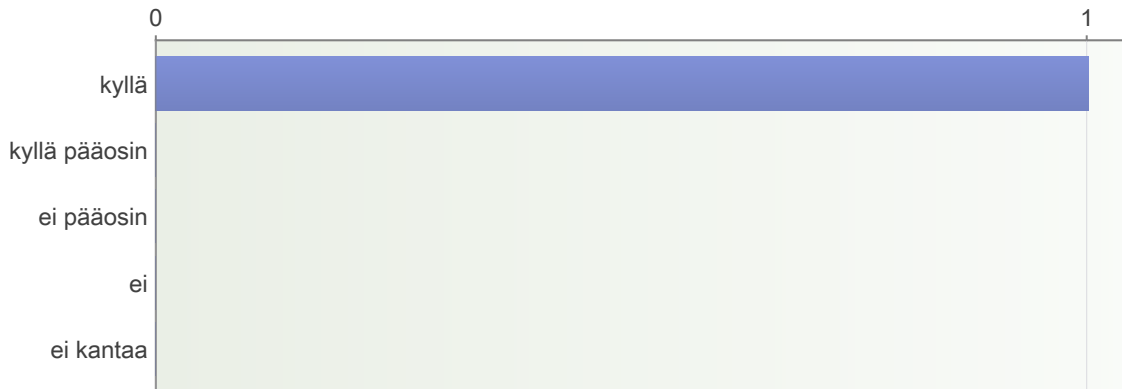

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

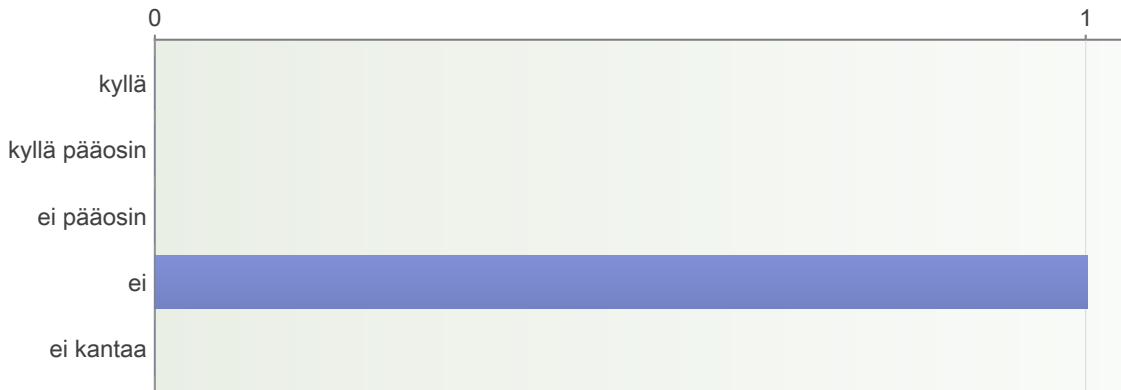
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan on voitava itsehallintonsa nojalla itse päättää asiakaseteleillä rahoitettavan palvelutoiminnan sisältö, kohdennukset ja laajuus. Lainsäädännössä ei pidä velvoittaa asiasta lakiluonnoksen mukaisella tavalla ja yksityiskohtaisella luettelolla.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

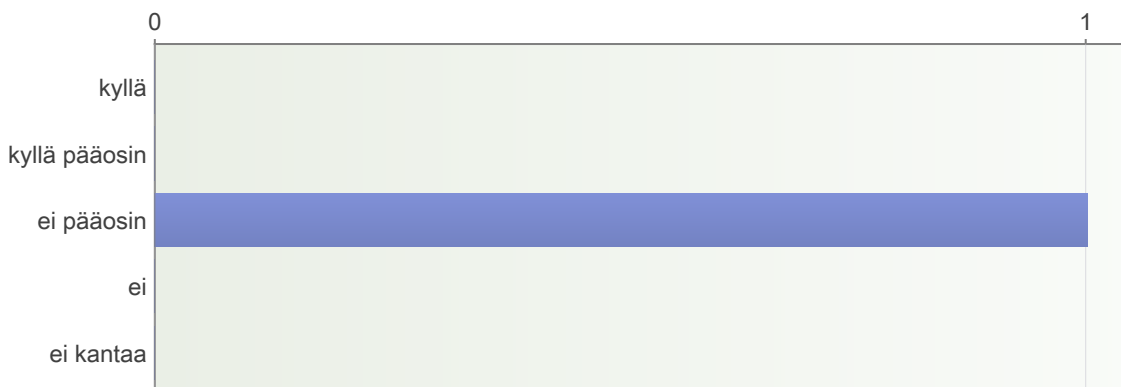
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan on voitava itsehallintonsa nojalla itse päättää asiakaseteleillä rahoitettavan palvelutoiminnan sisältö, kohdennukset ja laajuus. Lainsäädännössä ei pidä velvoittaa asiasta lakiluonnoksen mukaisella tavalla ja yksityiskohtaisella luettelolla. Ko. momenttien poissulkukriteeriluonteinen sisältö ei ole tarpeen jos 1. momentin luettelo poistetaan ja maakunta voi itse päättää asiakasettelikohtaisista.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

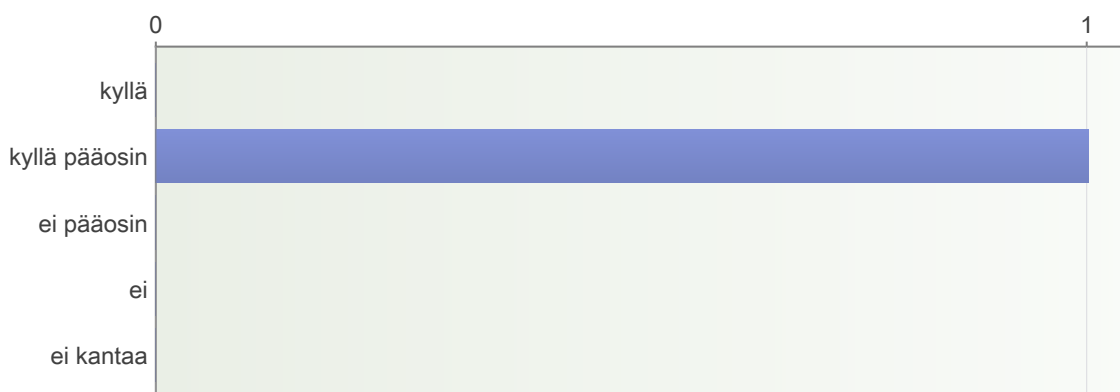
- Paitsi erikoissairaanhoidon, myös muutoinkin koko sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kannalta on ensisijaisesti turvattava vaikuttava, sekä hyvinvointi ja terveyshyötyjen kannalta tuloksellinen toimintatapojen ja yhteistyön kokonaiskehitys sekä integraatio. Turvaamisen prioriteetin ei tule olla nykyisen palvelujärjestelmän tuotantoyksiköiden organisaatiolähtöinen osaoptimointi ja edelleen jatkuva erillisuus tai siihen kannustaminen.

Potilaan hoidon turvaamiseksi tarvitaan toimiva verkosto tukipalveluja, jotka mahdollistavat varsinaisen hoitotoimenpiteen. Tällaisiksi on tunnistettu mm. laitoshuolto, ruokahuolto, pesulapalvelut, lääkintälaitahuolto, välinehuolto ja lääkehuolto. Sairaanhoidopiirit tuottavat nämä palvelut nyt pääosin joko omana toimintanaan, liikelaitoksissa tai omistamiensa yhtiöiden kautta. Näitä palveluja tarvitsevat jatkossa kaikki palveluntuottajat.

Palveluketjun laadun ja kustannusten hallinnan kannalta olisi tärkeätä, että maakunnan liikelaitoksen tai yhtiöiden tuottamia diagnostisia palveluita (laboratorio, röntgen) voitaisiin hankintalain rajoittamatta myydä (samoin ehdoin) myös maakunnan hyväksymille yksityisille palveluntuottajille. Samoin esimerkiksi maakuntien omistukseen tulevien pesulayhtiöiden palveluita pitäisi pystyä tarjoamaan markkinoille laajemmin kuin nykyinen hankintalainsäädäntö sallii. Oikeus näiden palvelujen tarjoamiseen tulisi kirjata lakiin, jolloin niihin ei sovellettaisi hankintalakia, tai vähintään hankintalakia tulisi muuttaa siten, että markkinoille myynti voisi olla EU:n hankintadirektiivin mukainen 20 %.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

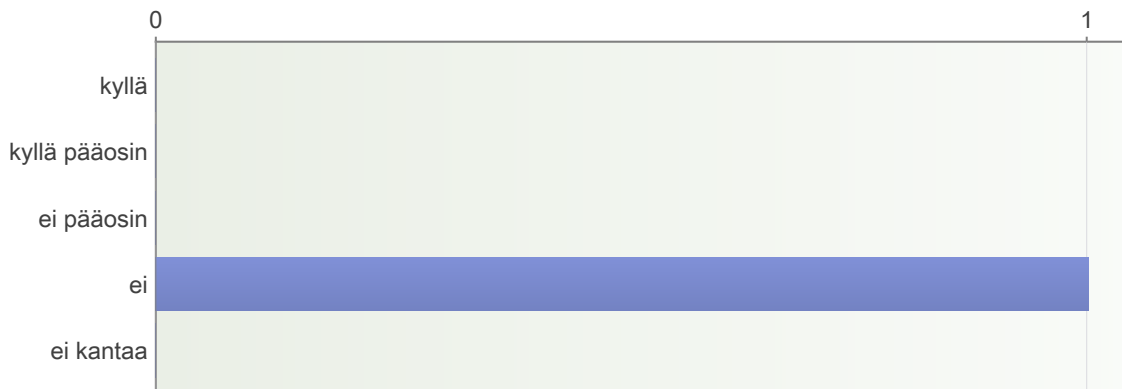
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rajanveto ja kohdennus asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin mukaisen rahoituslogiikan välillä on epäselvä ja vaikeatulkintainen.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämismääräysten toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

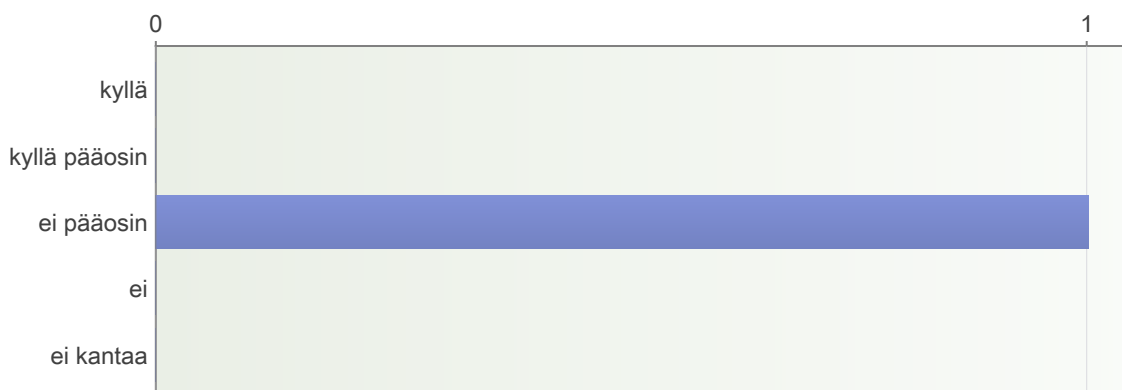
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kokonaisuuden hallinta edellyttää mahdollisuutta maakunnan itsenäiseen päätösvaltaan siitä mihin palveluihin ja millä laajuudella se asiakasasetteleitä ottaa käyttöön.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

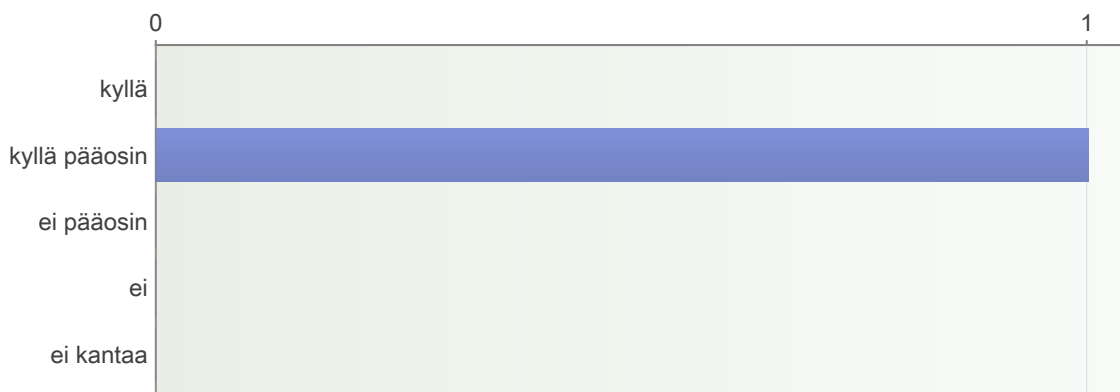
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin välinearvo ja sisällöllinen luonne on sekä järjestäjän että asiakkaan kannalta monitulkintainen ja vaikeaselkoinen. Sen käyttö on kuitenkin lakiluonnoksen mukaan maakuntaa velvoittava. Päätös henkilökohtaisen budjetin käyttöönotosta, aikataulusta, kohdeasiakasryhmistä sekä sillä rahoitettavien palvelujen sisällöstä ja laajuudesta tulee olla maakunnalla itsehallintonsa puitteissa.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

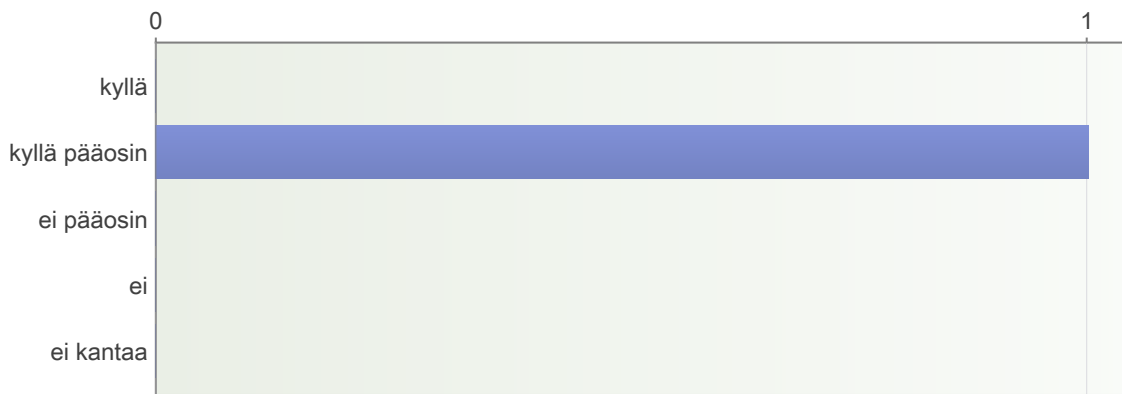
Vastaajien määrä: 1

- Palvelutuottajien rahoituslogiikan tulee tukea ao. säännöksiin mukaista sisältöä. So. että asiakkaiden, erityisesti ns. integraatioasiakkaiden, tarpeiden kokonaisarviointi, -suunnittelu ja tuloksellinen toteutus priorisoituu myös tuottajan saamina korvauksina ja niiden perusteina.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

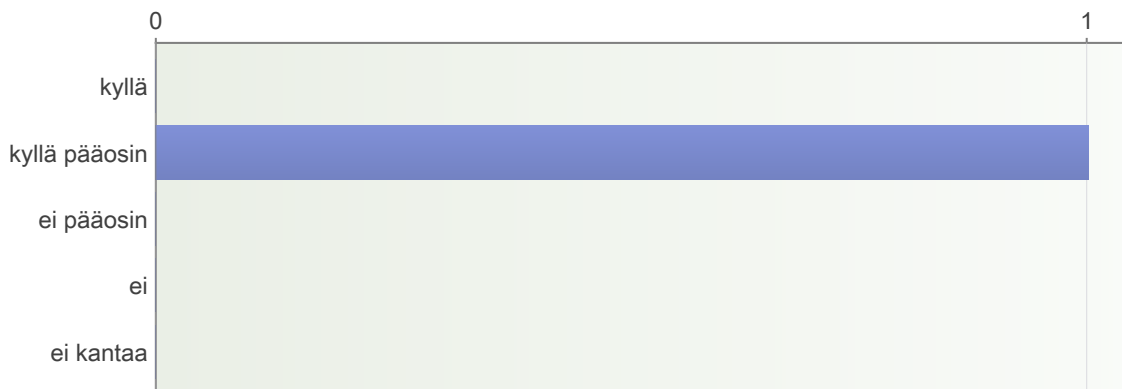
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Miten tuottajan taloudellinen kantokyky on objektiivisesti ja realistisesti arvioitavissa jo hyväksymismenettelyn yhteydessä hyvissä ajoin ennen toiminnan käynnistymistä? Hyvää lakiluonnoksessa on vaatimus siitä, että tuottajan vastuuhenkilön on oltava aidosti töissä pääsääntöisesti ao. yksikössä.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

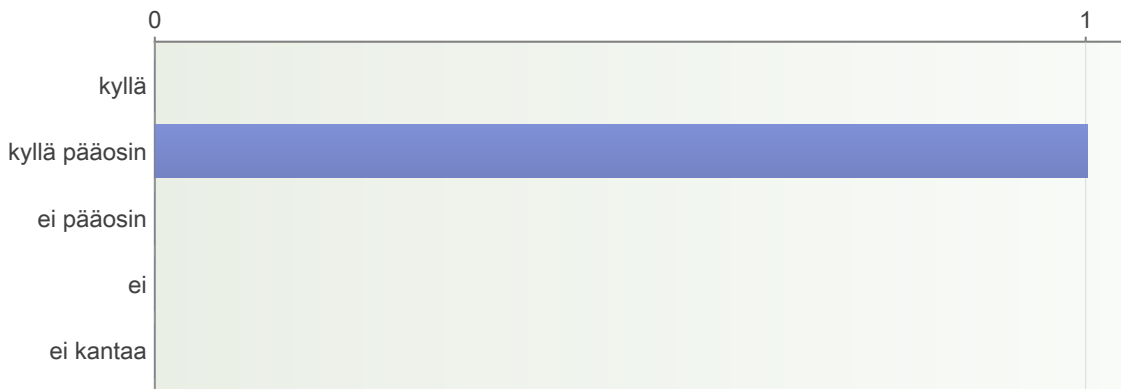
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Epäselväksi jää millaisiin toimenpiteisiin 42§ mukaisten tuottajille asetettujen ehtojen (jotka eivät ole sopimussisältöinä) laiminlyönti maakunnan oikeutta.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

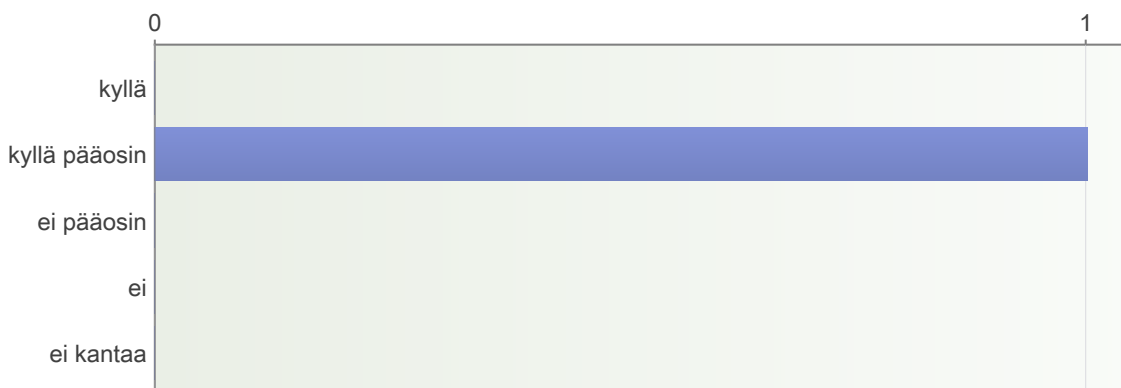

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

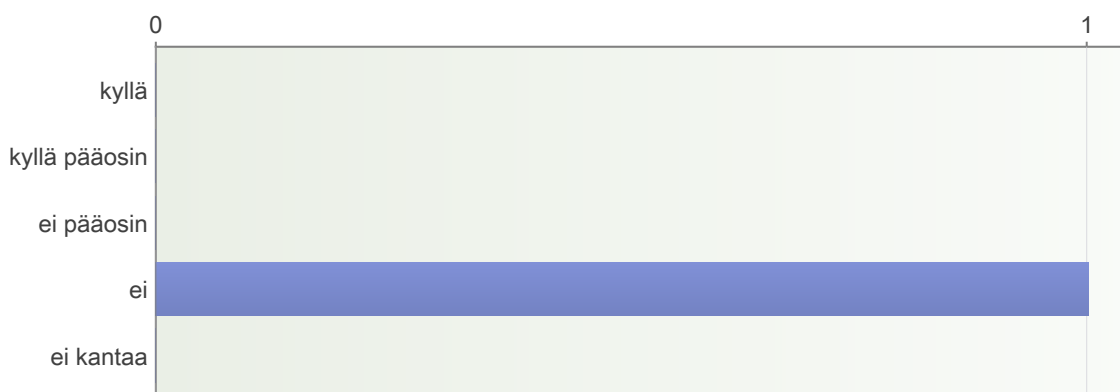
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen tuottamien suoran valinnan palvelujen kirjanpidollisen eriyttämisen ja maakunnan viimesijaisen palvelujen järjestämisvastuun suhde jää jonkin verran epäselväksi- so. miten kilpailuneutraliteetti ja mahdolliset markkinoita korkeammat palvelutuotantokustannukset priorisoituvat suhteessa palvelujen velvoitetuotantoon?

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa kuvattuina kansalliset tarvetekijä sairastavuutta ja sosio-ekonomia tekijöitä koskien jäävät yleisluontoisiksi ja ylätasoisiksi. On erityisen kriittistä, että ns. integraatioasiakkaita koskien korvaustasot ovat heitä koskevaan elämäntilannelähtöiseen kokonaisoptimointiin kannustavia. Millä perusteilla työssäkäynti on jätetty pois suun terveydenhuollon tarvetekijänä?

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

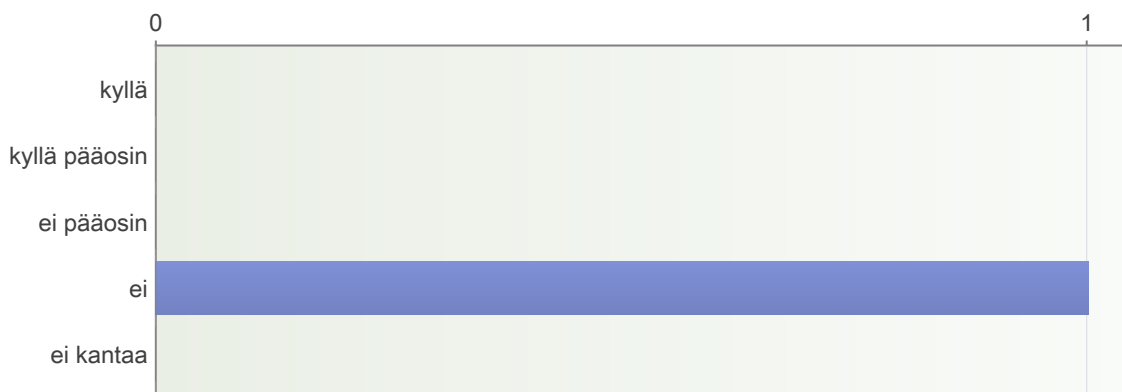

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

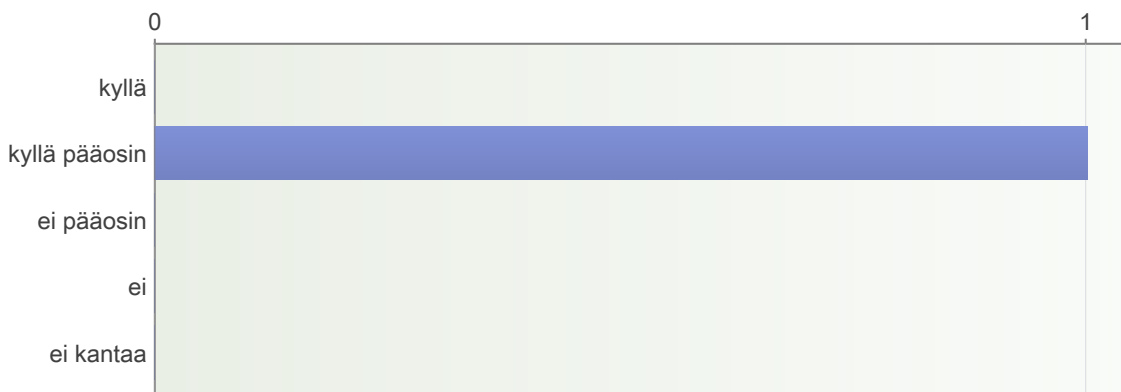
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen sote-keskukset ovat todennäköisesti 'velvoitekäyttäjiä' liikelaitoksen yhteisissä tukipalveluissa (mm. tila-, verkosto- ja tietojärjestelmäratkaisut), jotka eivät ole liikelaitoksen sote-keskuksen toiminnan kannalta tuottavuusoptimoituja. Ne jäänevät välillisesti myös liikelaitoksen muidenkin korkeahkojen kiinteiden kustannusten 'armoille'. Maakunnan liikelaitoksen sote-keskukset eivät siten käytännössä saavuttane yhteneväisiä mahdollisuuksia yksityisten kanssa omien kustannustensa hallintaan. Riskinä onkin maakunnan omien sotekeskusten toiminnan rapautuminen ja toimintavolyymien hiipuminen. Samalla taakkana on ns. viimesijaisesta veloitetuotannosta huolehtiminen ja seurannaisena riski osaavan henkilöstön rekrytointiongelmiin.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

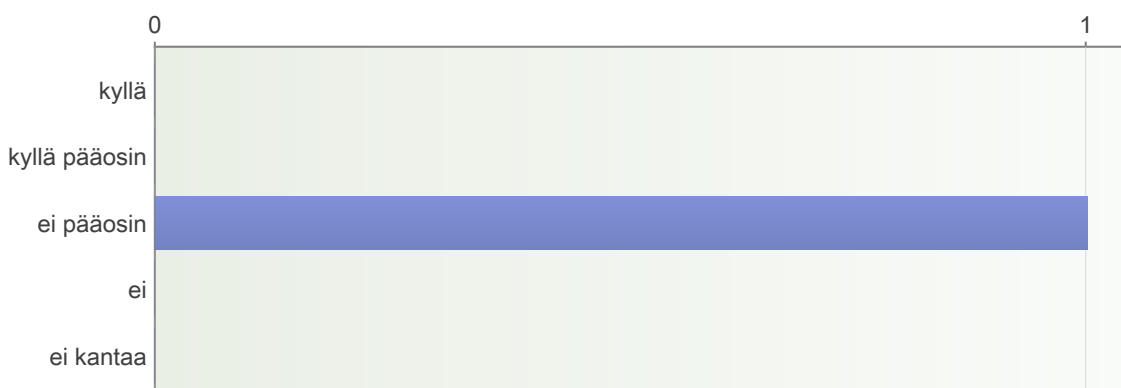

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

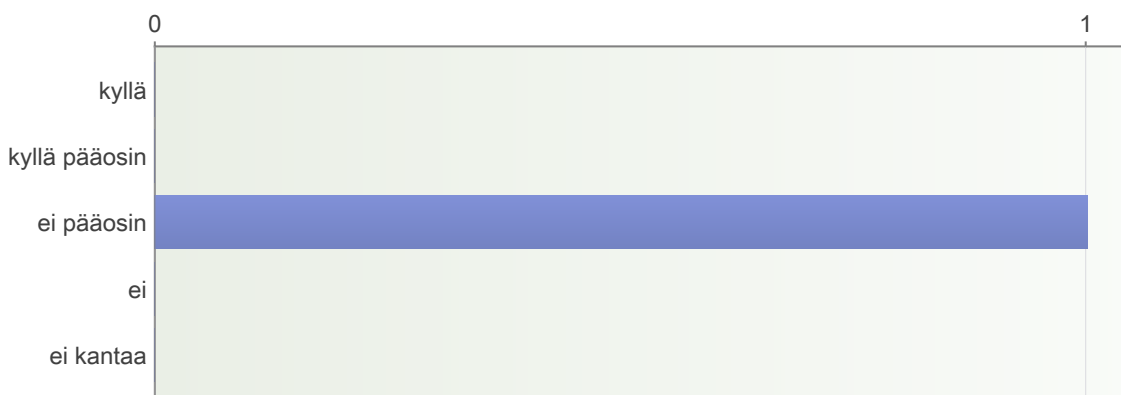
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 88§ 3 mom. mukainen saavutettavuuskriteeri tulee poistaa osoitettaessa asiakkaalle sote-keskus. Niiden asiakkaiden, jotka eivät tee aktiivista valintaa, tulee oletusarvoisesti antaa jatkaa sen sotekeskuksen asiakkaana jonka listoilla he ovat siihen saakka olleet.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 89§ 1 mom mukainen saavutettavuuskriteeri tulee poistaa osoitettaessa asiakkaalle suunhoidon yksikkö. Niiden asiakkaiden, jotka eivät tee aktiivista valintaa, tulee oletusarvoisesti antaa jatkaa sen suunhoidon yksikön asiakkaana jonka listoilla he ovat siihen saakka olleet.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

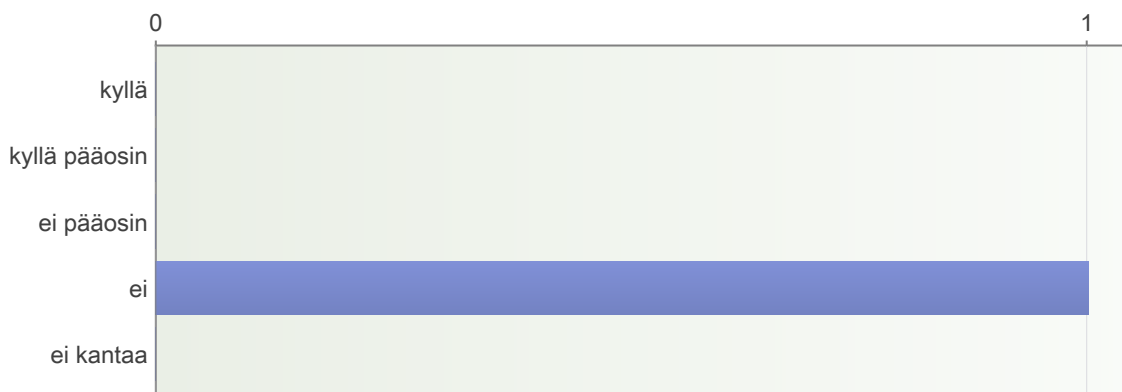

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

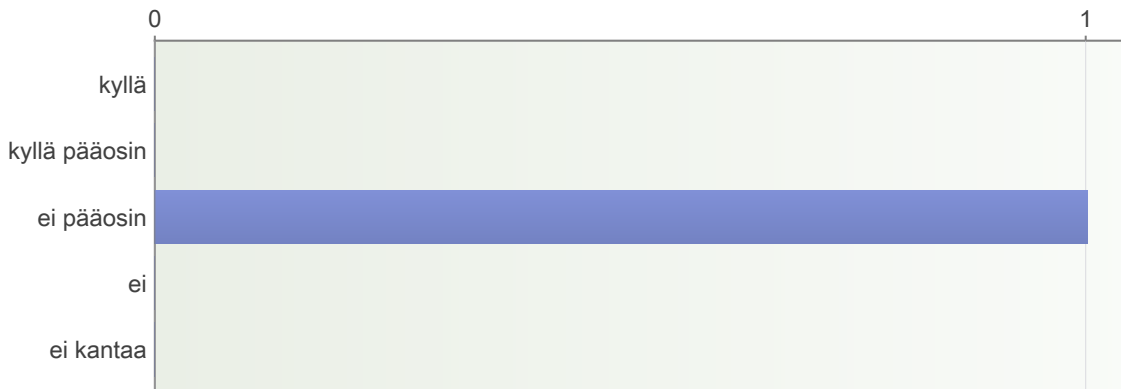
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten tuottajien edellytykset osallistua julkisrahoitteiseen palvelutuotantoon ovat esityksen mukaisessa järjestelyssä heikot.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kuopion kaupunki on sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjänä toteuttanut viime vuosina merkittävää palvelujen kehittämistä, jota on tehty pitkäjänteisesti ja ohjelmallisesti koskien mm. vanhuspalveluja, vastaanotto toimintaa, lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukea ja palveluja sekä osallistavaa sosiaaliturvaa. Integroituvia toimintamalleja, nopeasti kehittyviä teknologisia mahdollisuuksia ja asiakkaan omaa roolia on priorisoitu. Monitoimijaisuutta ja tuloksellisuutta on optimoitu toteuttamalla mm. laajaa monituottajuutta yhteistyössä yritysten ja järjestötoimijuuksien kanssa. Näiden hyvien toimintamallien hallittu siirtäminen ja edelleen kehittäminen uuden järjestämistä vastuun mukaiseen järjestelmään on tärkeää sekä palveluiden tuloksellisuuden että asiakkaiden arjen turvaamisen näkökulmasta. Siksi on tärkeää, että maakuntajärjestäjällä on aito mahdollisuus ja tiedollinen pohja (edellyttää valtiovoimien linjauksia, str. päätöksiä ja taloudellista tukea) tehdä päätöksiä ja ohjata muodostuvaa sote-ekosysteemiä oman toimintaympäristönsä ja asukkaidensa kannalta optimaalisesti.

Lainsäädännöllisesti kynnystä kaupungin ja maakunnan yhteistyöpinnoilla tapahtuvalle toiminnalle ei pidä korottaa. Lainsäädännön olisi priorisoitava edellytyksiä myös maakuntien väliseen yhteistyöhön ja yhteisen palvelutuotantoon, erityisesti laissa määritellyn toiminnallisen yhteistyöalueen pohjalta.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakaskohtaisen palveluintegraation edellytyksenä on osaava palveluneuvonta ja -ohjaus sekä toimiva yhteistyö palveluntuottajien ja asiakkaan kesken, sekä sote- ja hyvinvointitiedon hyödynnettävyys. Viimeksi mainittu edellyttää aivan uudenlaisia tietojärjestelmävalmiuksia, jotka on ohjattava syntymään valtiovallan toimenpitein.

Lainsäädännön tulee lisätä edellytyksiä palvelu- ja toimintainnovaatioille ja kehittyville väestöpohjiltaan laajeneville ekosysteemisille ratkaisuille koskien sekä tukipalveluita että varsinaista palvelutuotantoa. Tarvitaan riittävää maakunnan omaa liikkumavaraa ja kehittämismvapautta järjestämistehtävän tulokselliselle asiakas- ja potilaslähtöiselle toteuttamiselle. Tämä ei toteudu yksityiskohtaisella eri tuottajatahojen nykyisiä tai tulevia etuja korostavalla lainsäädännöllä.

Maakuntien yhteistä yhteistyöalueittain toteutettavaa kehittämistoimintaa, kuten myös optiona mm. tukipalvelujen ja varsinaisen palvelutuotannonkin yhteistä organisoimista, tulee tukea mahdollistamalla lainsäädännössä kahden tai useamman maakunnan yhteisesti omistamat liikelaitokset (maakuntalaki).

Edellytykset terveysalan kasvustrategian mukaisille toimijuuksille on lainsäädännöllisesti turvattava.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan on voitava itsehallintonsa nojalla itse päättää asiakaseteleillä rahoitettavan palvelutoiminnan sisältö, kohdennukset ja laajuus. Lainsäädännössä ei pidä velvoittaa asiasta lakiluonnoksen mukaisella tavalla ja yksityiskohtaisella luettelolla. 24§ ko. momenttien poissulkukriteeriluonteinen sisältö ei ole tarpeen jos 1 momentin luettelo poistetaan ja maakunta voi itse päättää asiakassetelikohtaisista.

Epäselväksi jää millaisiin toimenpiteisiin 42§ mukaisten tuottajille asetettujen ehtojen (jotka eivät ole sopimussisältöinä) laiminlyönti maakunnan oikeutta.

88§ 3 mom. mukainen saavutettavuuskriteeri tulee poistaa osoitettaessa asiakkaalle sote-keskus. Niiden asiakkaiden, jotka eivät tee aktiivista valintaa, tulee oletusarvoisesti antaa jatkaa sen sotekeskuksen asiakkaana jonka listoilla he ovat siihen saakka olleet.

89§ 1 mom. mukainen saavutettavuuskriteeri tulee poistaa osoitettaessa asiakkaalle suunhoidon yksikkö. Niiden asiakkaiden, jotka eivät tee aktiivista valintaa, tulee oletusarvoisesti antaa jatkaa sen suunhoidon yksikön asiakkaana jonka listoilla he ovat siihen saakka olleet.